

KRAKOWSKIE INTERDYSCYPLINARNE CENTRUM NAUKOWE

KrakInCeN

STANOWISKO PREZYDIUM

KRAKOWSKIEGO INTERDYSCYPLINARNEGO CENTRUM NAUKOWEGO

***w sprawie poparcia inicjatywy
„3% dla nauki, 100% dla Polski”
oraz postulatu zwiększenia nakładów
na badania naukowe w Polsce***

Kraków, 26 maja 2026 r.

Krakowskie Interdyscyplinarne Centrum Naukowe (KrakInCeN) zostało utworzone w 2011 roku Obecnie skupia **11 instytutów Polskiej Akademii Nauk**: Instytut Farmakologii im. Jerzego Maja Polskiej Akademii Nauk, Instytut Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk, Instytut Katalizy i Fizykochemii Powierzchni im. Jerzego Habera Polskiej Akademii Nauk, Instytut Botaniki im. Władysława Szafera Polskiej Akademii Nauk, Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej im. Aleksandra Krupkowskiego Polskiej Akademii Nauk, Instytut Fizjologii Roślin Polskiej Akademii Nauk, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, Instytut Mechaniki Górotworu Polskiej Akademii Nauk, Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt Polskiej Akademii Nauk, Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk **oraz Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowy Instytut Badawczy Oddział w Krakowie**. Wszystkie te jednostki naukowe są zlokalizowane w Krakowie i reprezentują one nauki ścisłe, przyrodnicze, medyczne, techniczne i humanistyczne.

Centrum działa na rzecz uzgadniania polityki naukowej i inwestycyjnej, ułatwiania dostępu do wspólnej infrastruktury badawczej oraz pozyskiwania i realizacji wspólnych projektów badawczych i rozwojowych.

Prezydium Krakowskiego Interdyscyplinarnego Centrum Naukowego, działając w imieniu swoich członków – 11 instytutów Polskiej Akademii Nauk oraz Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowego Instytutu Badawczego Oddział w Krakowie, mając na uwadze fundamentalne znaczenie badań naukowych dla rozwoju cywilizacyjnego, innowacyjności oraz bezpieczeństwa państwa,

stwierdza, co następuje:

§ 1. Diagnoza

Polska przeznaczająca na badania i rozwój jedynie 1,41% PKB, wobec średniej unijnej wynoszącej 2,24% i wskaźników przekraczających 3,5% w państwach najsilniejszych naukowo. Projekt budżetu na rok 2026 przewiduje dalsze realne zamrożenie wydatków na naukę i szkolnictwo wyższe do poziomu ok. 1% PKB.

Skutkiem wieloletniego niedofinansowania są: systematyczny odpływ uzdolnionych badaczy za granicę, niemożność utrzymania i odnowy infrastruktury badawczej, zamrożenie wynagrodzeń kadry naukowej poniżej poziomów konkurencyjnych oraz ograniczenie zdolności do realizacji długofalowych projektów badawczych. Stan ten zagraża ciągłości polskiej nauki.

§ 2. Rola badań podstawowych

Instytuty skupione w KrakInCeN prowadzą badania podstawowe i stosowane w obszarach fizyki, chemii, biologii, medycyny, nauk o Ziemi, językoznawstwa i inżynierii materiałowej. To właśnie badania podstawowe są źródłem innowacji, które zmieniają gospodarkę, medycynę i jakość życia obywateli.

Wymownym przykładem tej zależności jest obecność w KrakInCeN Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowego Instytutu Badawczego Oddział w Krakowie. Nowoczesna onkologia – diagnostyka molekularna, terapie celowane, immunoterapia, radioterapia protonowa – jest bezpośrednio zakorzeniona w badaniach podstawowych z zakresu fizyki, chemii i biologii. Ograniczanie finansowania nauki to w prostej linii ograniczanie szans pacjentów onkologicznych na dostęp do terapii jutra, które rodzą się dziś w laboratoriach.

Bez wystarczającego finansowania badań podstawowych Polska traci zdolność do samodzielnego wypracowywania wiedzy, stając się odbiorcą – zamiast współtwórcą – światowego postępu naukowego. Konsekwencje tego stanu odczuwają kolejne pokolenia w postaci słabszej gospodarki, niższej jakości opieki zdrowotnej i utraty suwerenności technologicznej.

Polska Akademia Nauk jest depozytariuszem badań podstawowych w Polsce. Niedofinansowanie instytutów PAN to nie oszczędność – to erozja dóbr wspólnych, których odbudowa jest o rząd wielkości droższa niż ich ochrona.

§ 3. Stanowisko Prezydium KrakInCeN

Prezydium KrakInCeN:

1. **w pełni popiera postulaty** zawarte w petycji „3% dla nauki, 100% dla Polski”, domagające się zwiększenia nakładów na badania i rozwój do 3% PKB do roku 2030 oraz ustanowienia przewidywalnej, wieloletniej ścieżki wzrostu finansowania;
2. **wyraża solidarność** z protestem środowiska naukowego przed Sejmem RP w dniu 27 maja 2026 r. jako wyrazem odpowiedzialnej troski o przyszłość polskiej nauki i polskiego państwa;
3. **wzywa** Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Parlament do pilnego opracowania długofalowej strategii finansowania nauki, obejmującej wzrost subwencji dla instytutów

badawczych, urealnienie wynagrodzeń kadry naukowej oraz trwałe wzmocnienie agencji grantowych, w tym Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju;

4. **podkreśla**, że inwestycja w badania naukowe jest inwestycją w bezpieczeństwo, zdrowie i dobrobyt obywateli – a jej efekty, choć rozciągnięte w czasie, są nieodwracalne i niepowtarzalne;
5. **zobowiązuje** Przewodniczącego KrakInCeN do przekazania niniejszego stanowiska właściwym organom władzy państwowej oraz do jego upublicznienia.

§ 4. Wejście w życie stanowiska

Stanowisko wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

.....
W imieniu niżej wymienionych członków Prezydium KrakInCeN

Prof. dr hab. Tadeusz Lesiak

Przewodniczący Krakowskiego Interdyscyplinarnego Centrum Naukowego

Dyrektor Instytutu Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego PAN

1. Prof. dr hab. Piotr Warszyński – Dyrektor Instytutu Katalizy i Fizykochemii Powierzchni im. Jerzego Habera Polskiej Akademii Nauk
2. Prof. dr hab. Lucyna Śliwa – Dyrektor Instytutu Botaniki im. Władysława Szafera Polskiej Akademii Nauk
3. Prof. dr hab. Katarzyna Starowicz-Bubak – Dyrektor Instytutu Farmakologii im. Jerzego Maja Polskiej Akademii Nauk
4. Dr hab. Joanna Wojewoda-Budka, prof. Instytutu – Dyrektor Instytutu Metalurgii i Inżynierii Materiałowej im. Aleksandra Krupkowskiego Polskiej Akademii Nauk
5. Prof. dr hab. n. med. Janusz Ryś – Dyrektor Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowego Instytutu Badawczego Oddział w Krakowie
6. Dr hab. Michał Rzepiela, prof. Instytutu – Dyrektor Instytutu Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk
7. Dr hab. inż. Przemysław Skotniczny, prof. Instytutu – Dyrektor Instytutu Mechaniki Górotworu Polskiej Akademii Nauk
8. Prof. dr hab. Elżbieta Wilk-Woźniak – Dyrektor Instytutu Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk
9. Prof. dr hab. inż. Anna Janeczko – Dyrektor Instytutu Fizjologii Roślin Polskiej Akademii Nauk
10. Dr hab. Beata Grzywacz – Dyrektor Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt Polskiej Akademii Nauk
11. Dr hab. inż. Magdalena Wdowin, prof. Instytutu – Dyrektor Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk